

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 121/06-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. apríla 2006 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Ľ. H., trvale bytom B., zastúpenej advokátom Mgr. R. A., so sídlom B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co 282/98, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. Ľ. H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. marca 2006 doručená sťažnosť Ing. Ľ. H., trvale bytom B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom Mgr. R. A., so sídlom B., v ktorej namieta porušenie svojho základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co 282/98.

Zo sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v roku 1990 stala výlučnou vlastníčkou nehnuteľností zapísaných v súčasnosti na liste vlastníctva č. 504, katastrálne územie B., vedenom Správou katastra B., a to na základe dvoch kúpnych zmlúv. Predávajúci sa napriek tomu, že už k týmto nehnuteľnostiam nemal žiadne právo, odmietol z nich vystáť, vypratať ich a odovzdať ich sťažovateľke. Z toho dôvodu sťažovateľka 1. februára 1991 podala na bývalom Obvodnom súde Bratislava III (neskôr Okresný súd Bratislava III, ďalej len „okresný súd“) návrh na vypratanie nehnuteľností. Okresný súd 5. novembra 1997 rozhodol rozsudkom č. k. 7 C 19/91-131 a uložil odporcovi povinnosť vypratáť nehnuteľnosti v lehote 15 dní po zabezpečení náhradného ubytovania zo strany sťažovateľky. Sťažovateľka namieta, že okresný súd jej označeným rozsudkom uložil povinnosť zabezpečiť odporcovi náhradné ubytovanie aj napriek tomu, že takéto rozhodnutie v konaní nenavrholala a nežiadal ho ani odporca, a aj napriek tomu, že takéto rozhodnutie vo veci nemá v zákone oporu. Sťažovateľka nesúhlasí s rozhodnutím okresného súdu, ktorý o bytovej náhrade rozhodol analogicky podľa § 712 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení zákona č. 153/1997 Z. z., ako aj so zreteľom na § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Proti rozsudku okresného súdu sťažovateľka podala odvolanie, ktorým sa domáhala, aby odvolací súd zmenil prvostupňový rozsudok v časti týkajúcej sa bytovej náhrady a odporcovi túto nepriznal. Krajský súd ako odvolací súd rozsudkom č. k. 17 Co 282/98-155 z 18. novembra 1998 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. Sťažovateľka nesúhlasí s odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom sa uvádza, že *„nepriznanie bytovej náhrady odporcovi by bolo v rozpore s čl. VI a čl. VII Občianskeho zákonníka pred novelou (zák. č. 509/1991 Zb.), keďže išlo o právny vzťah vzniknutý pred účinnosťou tejto novely, v zmysle ktorých výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov musí byť v súlade s pravidlami spoluzitia a nikto nesmie zneužívať svoje práva proti záujmom spoločnosti alebo spoluobčanov a nesmie sa na ich úkor obohacovať.“* Podľa názoru sťažovateľky odôvodneniu analogického rozhodnutia podľa § 712 ods. 2 Občianskeho zákonníka okresným súdom ako aj krajským súdom chýbajú nielen dostatočné právne, ale aj vecné dôvody, a pre takéto rozhodnutie *„nielen že nie je v zákone opora, ale ktoré je priamo v rozpore so zákonom a podľa môjho názoru aj v rozpore s Ústavou SR“*.

Sťažovateľka nesúhlasí s odôvodnením rozsudkov, ktoré sa odvolávajú na ustanovenie § 3 Občianskeho zákonníka resp. čl. VI a čl. VII Občianskeho zákonníka platného v čase rozhodovania a namieta, že jej snaha ako vlastníka predmetných nehnuteľností vykonávať vlastnícke práva nemôže byť kvalifikovaná ako rozporná s dobrými mravmi. V tejto súvislosti poukazuje na súdne konania o neplatnosť kúpnych zmlúv, resp. o určenie vlastníckeho práva odporcu k nehnuteľnostiam v dôsledku odstúpenia od kúpnych zmlúv, ktoré začali na návrh odporcu a v ktorých bol odporca neúspešný. Sťažovateľka pritom vyslovuje názor, že v prípade, keby jej správanie nebolo v súlade s dobrými mravmi, *„by konajúce súdy museli nepochybne dospieť k záveru, že kúpne zmluvy sú absolútne neplatné podľa ust. 39 OZ. Teda aj z tohto hľadiska rozhodnutie Okresného súdu Bratislava III. a Krajského súdu v Bratislave neobstojí.“*

Podľa názoru sťažovateľky okresný súd, ako aj krajský súd, rozhodli uvedenými rozsudkami vecne nesprávne a *„Krajský súd v Bratislave, ktorý vo veci konal ako súd odvolací a teda posledný, svojím rozsudkom zo dňa 18. 11. 1998, č. k. 17 Co 282/98-155, tým, že vypratanie mojich nehnuteľností odporcom podmienil mojou povinnosťou zabezpečiť odporcovi náhradné ubytovanie, nedôvodne a v rozpore so zákonom obmedzil moje vlastnícke práva, čím zároveň porušil moje základné ľudské práva a slobody garantované Ústavou Slovenskej republiky.“*

Sťažovateľka argumentuje článkom 20 ods. 4 ústavy, podľa ktorého *„Vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu“* a poukazuje na to, že krajský súd namietaným rozsudkom obmedzil jej vlastnícke práva, pričom nebola splnená ani jedna z uvedených štyroch podmienok. Preto sa domnieva, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu jej základných práv a slobôd zaručených ústavou.

V sťažnosti sťažovateľka uviedla, že si je vedomá, že nevyužila možnosť podať generálnemu prokurátorovi podnet na podanie mimoriadneho dovolania, pretože jej v tom bránil nepriaznivý zdravotný stav. Taktiež si je sťažovateľka vedomá toho, že sťažnosť

podáva po uplynutí lehoty ustanovenej na jej podanie v § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). S poukazom na ustanovenie § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako aj § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 58 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) žiada, aby ústavný súd jej sťažnosť prijal, resp. jej prijatie neodmietol, pretože tak nevyužitie možnosti uplatnenia mimoriadneho opravného prostriedku, resp. podanie podnetu na jeho uplatnenie, ako aj zmeškanie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti boli spôsobené z ospravedlniteľných dôvodov, ktoré sú podľa jej presvedčenia hodné osobitného zreteľa, čo je zároveň dôvodom pre odpustenie zmeškania lehoty na podanie sťažnosti. Týmto dôvodom je zdravotný stav sťažovateľky. Ako dôkaz sťažovateľka predložila lekárske správy potvrdzujúce jej ťažké zdravotné postihnutie.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vo veci jej sťažnosti rozhodol nálezom, ktorým vysloví porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co 282/98, zruší rozsudok krajského súdu sp. zn. 17 Co 282/98-155 z 18. novembra 1998, vráti mu vec na ďalšie konanie a prizná sťažovateľke primerané finančné zadost'učinenie v sume 1 000 000 Sk.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu ak existuje taký všeobecný súd, ktorý v súlade so všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ods. 1 ústavy má aj zákonom vymedzenú právomoc konať o ochrane základného práva alebo slobody, ústavný súd zásadne nie je oprávnený prijať sťažnosť na ďalšie konanie. Prijatiu sťažnosti bráni ústavný princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 54/02).

Vlastnícke právo zaručené v čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy pred jeho ohrozením alebo porušením zásadne chránia všeobecné súdy (čl. 142 ods. 1 ústavy a § 7 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Sťažovateľka uplatnila nárok na ochranu svojho majetku návrhom na vypratanie nehnuteľností, o ktorom všeobecné súdy riadne konali a rozhodli. Ústavný súd nie je oprávnený rozhodovať o veciach, ktoré sú zverené do rozhodovacej právomoci všeobecných súdov a hodnotiť právne názory všeobecných súdov, ku ktorým dospeli na základe výkladu a uplatňovania zákonov, ak tento postup a rozhodnutie v celom rozsahu rešpektuje princípy spravodlivého procesu vyjadrené v čl. 46 až 48 ústavy. Právomoc ústavného súdu nemôže v takom prípade založiť to, že sťažovateľka nesúhlasí s rozhodnutím krajského súdu, ktorý v jej veci potvrdil rozsudok okresného súdu.

Sťažovateľka v návrhu rozhodnutia žiada, aby ústavný súd rozhodol tak, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co 282/98 bolo porušené jej právo zaručené v čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, pričom porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy odôvodnila nesprávnym právnym názorom krajského súdu vyjadrenom v rozsudku sp. zn. 17 Co 282/98 - 155 z 18. novembra 1998 bez toho, aby súčasne namietla porušenie ústavných princípov spravodlivého procesu, a preto toto porušenie ani nemohlo byť preukázané.

Vychádzajúc z uvedeného, aj so zreteľom na dôvody sťažnosti a návrh na rozhodnutie vo veci samej, v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou (IV. ÚS 66/03, II. ÚS 122/04, II. ÚS 142/05) ústavný súd odmietol sťažnosť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Jednou zo zákonných podmienok prijatia sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie je podanie sťažnosti v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, teda v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Sťažovateľka vedomá si tejto zákonnej podmienky ako aj toho, že namietaný rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 10. februára 1999, požiadala o odpustenie zmeškania lehoty. Zmeškanie lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu však nemožno odpustiť. Ustanovenie § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde dovoľuje ústavnému súdu odpustiť z dôvodov hodných osobitného zreteľa len nevyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon navrhovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje, ale nie zmeškanie lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 162/03). Z toho vyplýva, že je daný aj dôvod odmietnutia sťažnosti ako podanej oneskorene.

V súvislosti so žiadosťou sťažovateľky v zmysle § 53 ods. 2 zákona, aby ústavný súd z dôvodov hodných osobitného zreteľa neodmietol prijať jej sťažnosť pre nesplnenie podmienky ustanovenej v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, t. j. z dôvodu nevyčerpania účinných právnych prostriedkov ochrany jej základných práv a slobôd, za ktorý považuje podnet generálnemu prokurátorovi na podanie mimoriadneho dovolania ústavný súd uvádza, že v súlade s judikatúrou ústavného súdu samotný podnet na podanie mimoriadneho dovolania nie je iným právnym prostriedkom, ktorý je sťažovateľ v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde povinný vyčerpať na ochranu svojich základných práv a slobôd ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu (I. ÚS 67/02).

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ústavný súd sa už časťou návrhu na rozhodnutie, ktorou sa sťažovateľka domáhala priznania primeraného finančného zadosťučinenia, nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. apríla 2006